

Ettepanek hundi küttemiskvoodi III osa kohta 2025. jahiaastal

Koostaja: Keskkonnaagentuuri eluslooduse osakond

Hundi seire, ohjamine ja eesmärgid

Hundi asurkonna seisundi muutuste jälgimist ehk seiret on olemasoleva metoodika alusel tehtud alates 2003. aastast, ehk siis praeguseks juba üle 20 aasta. Selle perioodi jooksul on metoodika täiustunud ja paranenud nii kvantiteedi kui kvaliteedi osas. Aasta-aastalt on pikenenud seiretead ning uute tehniliste seadmete ja lahenduste (rajakaamerad, GPS-telemeetria, JAHIS jne) kasutuselevõttuga on tulemused muutunud aina täpsemaks ja operatiivsemaks. 2025. aastal detailsemalt lahti kirjutatud ja täiendatud suurkiskjate seire metoodika on leitav keskkonnaportaalis: [Kasutuseloleva suurkiskjate seire metoodika kirjeldus.pdf](#).

Hunt on ainus jahiulukiliik Eestis, kelle jahihooaja eelset (ja aegset) arvukust ei hinnata mitte juurdekasvuprognoozi, vaid jooksvalt sama aasta tegeliku juurdekasvu kohta kogutavate andmete põhjal. Taoline operatiivne seire on tõenäoliselt unikaalne (või vähemalt väga harvaesinev) kogu maailmas. See võimaldab kõige paremal moel rakendada eesmärgipärast nn kohanduvat kaitset ja ohjamine (*adaptive management*). Seda on märgatud ka rahvusvaheliselt, nii on Eesti hundi jätkusuutlik kaitse- ja ohjamissüsteem eeskujuks toodud 2025. aastal avaldatud dokumendis „Best practices for management of large carnivores in Europe with respect to lethal and non-lethal management measures“ [638988270443797804_Best_practice_Integrated_v_Oct_2025.pdf](#).

Alates 2008. aastast, mil saavutati suurkiskjate kaitse ja ohjamiskavaga sätestatud hundi soovitud arvukus, ei ole see enam ühelgi aastal langenud alla suurkiskjate tegevuskavades soovitud lävendväärtust. Seega on igati kenasti suudetud täita kava looduskaitse eesmärgid. Küll aga on osadel aastatel hundi arvukus olnud kõrgem soovitud ülempiirist, milleks on huvirühmade kokkuleppel sündinud nn sotsiaalne taluvuspiir. Alates 2022. aastast, ehk siis praeguseks juba neljandal järjestikusel aastal, on hundi arvukus olnud suurkiskjate tegevuskavas soovitud ülempiirist 30 pesakonda kõrgemal ning erinevalt varasematest arvukuse lühiajalistest tõusudest ei saa seda enam käsitleda juhusliku fluktuatsioonina. Arvukuse pikaaegsem püsimine üle taluvuspiiri ei ole tingitud ka seireandmete puudulikkusest, vaid selgelt liigsest ettevaatlikkusest küttemislimiitide määramisel, et välistada 100%-liselt võimalus arvukuse languseks alla lävendväärtuse, milleks on kehtiva suurkiskjate kava kohaselt 20 pesakonda. Kõrgendatud ettevaatlikkuse peamiseks põhjuseks on olnud Keskkonnaameti hundi küttemislimiite kehtestavate käskkirjade õiguspärasuse vaidlustamised kohtus. Selle tulemuseks on aga kaugelt sotsiaalset taluvuspiiri ületav kahjustuste hulk kari- ja koduloomadele, teiste tegurite (samaaegselt kõrge ilvese ja karu arvukus, sigade Aafrika katku teine laine jne) koosmõjus loodusliku toidubaasi vähenemine ning neist tulenevalt hundi maine oluline langus. Vastavalt suurkiskjate tegevuskavale on aga ebasoodus avalik arvamus hundi puhul kõige olulisem, ehk siis suure kuni kriitilise tähtsusega ohutegur.

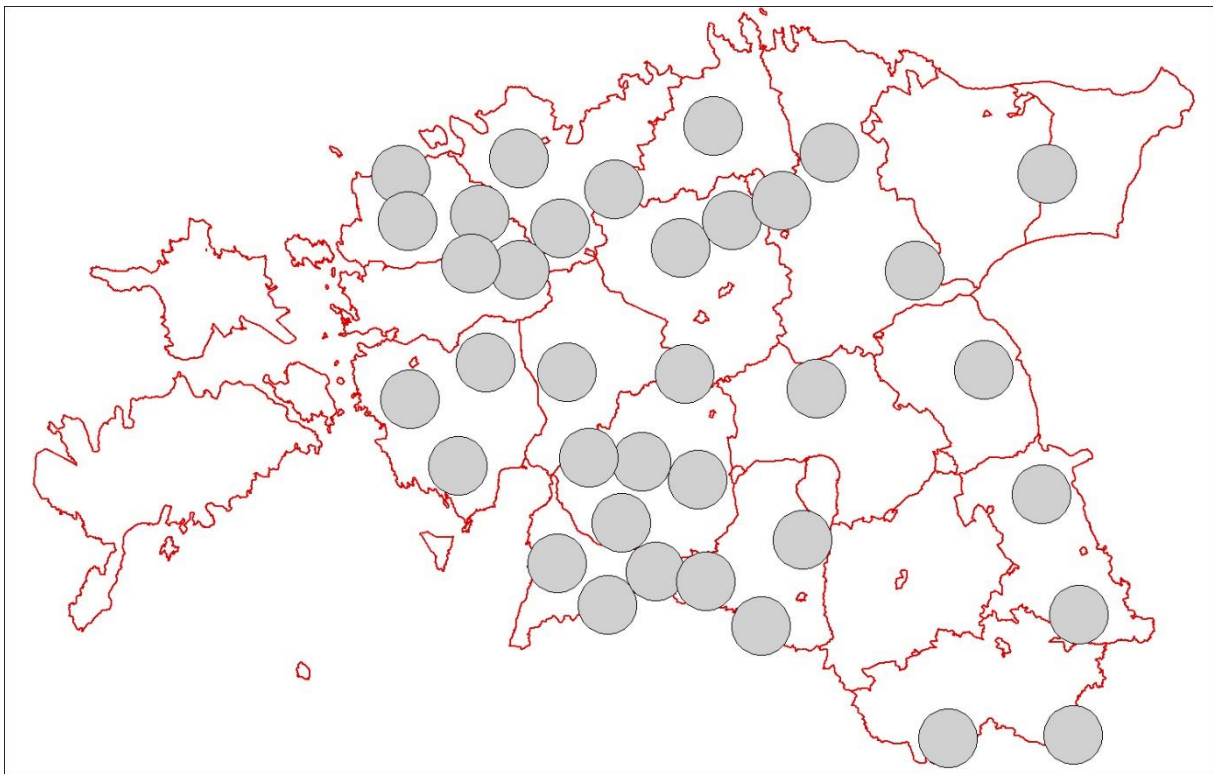
Kehtivas suurkiskjate tegevuskavas on hundi puhul seatud asurkonna soovitud suurusele üsna lai vahemik – 20-30 pesakonda. See tähendab, et sõltuvalt olukorrast saab antud piirides seada iga-aastaseid eesmärgid. Kui hundi looduslike saakloomade arvukus on kõrge ja kahjustuste hulk taluvuse piires, võib hundi arvukust hoida vahemiku ülemises pooles. Kui aga saakloomade arvukus on madal ning kahjustused üle taluvuspiiri, tuleks hundi arvukust hoida vahemiku esimeses pooles. Praegu on eeltoodud näitajate osas olukord viimase kahekümne aasta halvim,

mistõttu on hundi arvukuse langetamine hädavajalik. Eesmärgi määramisel tuleb jääda siiski soovitud piiridesse ning arvestada tuleb jätkuvalt ettevaatusprintsibiiga.

Uuenenud teave hundi arvukuse ja leviku kohta

2025. aasta lõpu ja 2026. aasta alguse lumeolud on soosinud nii vaatluste tegemist kui ka hundijahte. Sellest tulenevalt on oluliselt täiustunud ka teadmised olemasolevate hundikarjade arvu ja paiknemise osas. Kui 2026. aasta alguses oli vettpidavad tõendid vähemalt 29 reproduktiivse hundikarja kohta, siis 9. jaanuariks on teada vähemalt 36 hundikarja, kellest kuus asuvad meie lõunapiiril ehk siis kelle kodupiirkond jääb suuremal või vähemal määral ka Läti Vabariigi alale. Piirialal asuvate hundikarjade osas arvestame nende kuuluvusega meile 50% ulatuses, mistõttu saame praegu arvestada kokku vähemalt 33 hundikarjaga (joonis 1). See tähendab, et hundi asurkonna möödunud aastane juurdekasv on olnud keskmisest märgatavalt parem, jäädes siiski tavapärase (tõenäosus 90%) varieeruvusvahemiku $\pm 15\%$ piiresse.

Uute teadmiste valguses ei piisa kahtlemata olemasoleva eesmärgi täitmiseks, milleks on hundikarjade arvu viimine 2026. aasta sügiseks suurkiskjate tegevuskavas soovitud vahemiku 20-30 esimesse poolde, praeguseks välja antud küttemislimiidist ning seda tuleks kindlasti suurendada. Võttes aluseks praegu teadaoleva reproduktiivsete hundikarjade arvu 33, oleks küttemismahu suurendamisel 175 isendini hundikarjade arv 2026. aasta sügisel 23 (20-27). Antud kalkulatsioon lähtub asurkonna viimase kahekümne aasta dünaamikast, juurdekasvu ja suremuse mõjust sellele, ning arvestab ka ettevaatusprintsipi: juhul, kui 2026. aasta juurdekasv peaks olema keskmisest madalam, ei langeks pesakondade arv asurkonna aastase juurdekasvu tavapärase kõikumise ($\pm 15\%$) juures alla kahekümne.

Joonis 1. Seisuga 14.01.2026 teada olevad 2025. aasta reproduktiivsed hundikarjad. Punased jooned tähistavad hundi ohjamispiirkondade piire.

Küttimisettepanek

Antud küttimisettepanekuga soovitame suurendada olemasolevat küttimismahtu 33 isendi võrra, mis teeks 2025. jahiaasta küttimismahuks (koos enne jahiaega välja antud erilubadega) kokku 175 isendit.

Soovitame suurendada olemasolevat küttimismahtu järgmistel ohjamisaladel järgmises mahus:

Harju ohjamisala: 5 isendit;

Järva ohjamisala: 2 isendit;

Lõuna-Läänemaa ohjamisala: 3 isendit;

Lõuna-Pärnumaa ohjamisala: 2 isendit,

eritingimus: jaht lubatud ainult üksikutele isenditele;

Lääne-Pärnumaa ohjamisala: 2 isendit;

Pärnu-Rapla ohjamisala: 2 isendit;

Tartu-Jõgeva ja Alam-Pedja ohjamisala: 2 isendit,

eritingimus: jaht lubatud ainult Amme, Tammistu ja Vahelaane jahipiirkondades;

Valga-Tartu-Põlva ohjamisala: 6 isendit;

Viljandi-Valga ohjamisala: 4 isendit,

eritingimus: jaht lubatud ainult Valga-Uulu maanteest lõuna poole jäävates jahipiirkondades või nende osades;

Võru ohjamisala: 5 isendit.

Lisaks soovitame 9. veebruari seisuga üle vaadata välja antud küttemislubade realiseerimise edukus ning vastavalt kujunenud olukorrale jaotada vajadusel selleks ajaks realiseerimata küttemislubad ohjamisalade vahel ümber.

Samuti soovitame Pärnu-Viljandi ohjamisala alajaotusest 1 (Soomaa jahipiirkond, Kilingi-Nõmme jahipiirkonna Vanaveski jahiala ja Heimtali jahipiirkonna Kõpu-Punaküla-Vastemõisa maanteest lääne poole jääv ala) seni realiseerimata load (seisuga 14.01.2026 kaks luba) ümber jagada, soovitavalt üks Harju ja üks Võru ohjamisalale. Põhjendus: Soomaa Rahvusparki alalt on seisuga 14.01.2026 kütitud 6 hunti, mistõttu on hundi arvukus mainitud piirkonnas olulisel määral langenud. Teadaolevalt asustab Soomaa Rahvusparki territooriumi käesoleval hetkel hundipaar, kelle pärilik seos eelmise, nüüdseks juba kütitud karja liikmetega on hetkel teadmata. Seega eksisteerib võimalus, et antud paari näol on tegemist uute omale territooriumi hõivanud loomadega, mistõttu tuleks lokaalse populatsiooni säilitamise eesmärgil mainitud isendid jätta kütimata. Olukorra keerukust silmas pidades on Keskkonnaametil võimalus probleemidega tegeleda juhtumipõhiselt, otsustades edaspidise letaalse heidutuse vajaduse tuginedes kahjustuste iseloomule ning selle tekkepõhjustele. Soomaa Rahvuspark ja Soomaa loodusala laiemalt on olnud läbi aastakümnete üheks olulisemaks hundi reservuaariks Eestis ja peaks selleks jääma ka tulevikus. Antud piirkonnas möödunud aastal kulmineerunud kohalike huntide ja veisekasvatajate vahelisele konfliktile, mille lahendamiseks sisuliselt likvideeriti kohalik hundikari, tuleb leida jätkusuutlik lahendus, milleks aga kindlasti ei saa olla antud piirkonna hundivabana hoidmine.